

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради університету
25 червня 2026 року,
протокол № 13.

Т.в.о. ректора, голова вченої ради
університету, доктор юридичних наук,
професор

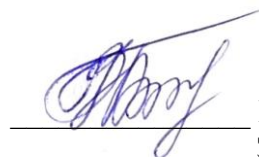
Олег ОМЕЛЬЧУК

25 червня 2026 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«LEGAL START:
ВІД ПЕРШОЇ КОНСУЛЬТАЦІЇ ДО ЦИФРОВОГО ОФІСУ ЮРИСТА»
для підготовки на другому освітньому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня магістра
за спеціальністю D8 Право
галузі знань D Бізнес, адміністрування та право
Освітня програма «Магістр права»**

РОЗРОБНИК:

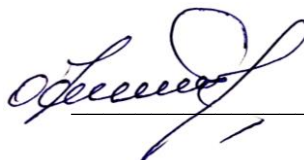
Професорка кафедри приватного права,
кандидатка юридичних наук, професорка

Надія БОНДАРЕНКО-
ЗЕЛІНСЬКА

22 травня 2026 року

Доцентка кафедри
кафедри менеджменту, економіки,
статистики та цифрових технологій,
кандидатка педагогічних наук, доцентка
22 травня 2026 року

Ольга ФЕДОРЧУК

СХВАЛЕНО:

Рішення кафедри приватного права
25 травня 2026 року, протокол № 11.

Завідувачка кафедри приватного права,
докторка юридичних наук, професорка
25 травня 2026 року

Світлана ГРИНЬКО

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

18 червня 2026 року

Сергій КРУШИНСЬКИЙ

Декан юридичного факультету,
кандидат юридичних наук, доцент
18 червня 2026 року

Віктор ЗАХАРЧУК

Рішення методичної ради університету
18 червня 2026 року, протокол № 8.

Голова методичної ради університету
кандидатка наук з державного
управління, доцентка
18 червня 2026 року

Ірина КОВТУН

Обліковий обсяг програми – 0,8 ум.др.арк.

*Зображення, використані в програмі згенеровано за допомогою генеративного штучного інтелекту Gemini в 2026 р.

ЗМІСТ

Стор.

1.	Опис навчальної дисципліни	–	4
2.	Програмні компетентності і заплановані результати навчання	–	5
3.	Програма навчальної дисципліни	–	6
4.	Структура вивчення навчальної дисципліни	–	6
	4.1. Тематичний план навчальної дисципліни	–	9
	4.2. Аудиторні заняття	–	10
	4.3. Самостійна робота студентів	–	10
5.	Методи навчання та контролю	–	10
6.	Схема нарахування балів	–	11
7.	Рекомендовані джерела	–	12
	7.1. Нормативно-правові акти та правозастосовча практика	–	12
	7.2. Літературні джерела	–	13
8.	Інформаційні ресурси в Інтернеті	–	15

1. Опис навчальної дисципліни

1. Шифр і назва галузі знань	D Бізнес, адміністрування та право
2. Код і назва спеціальності	D 8 Право
3. Назва спеціалізації	спеціалізація не передбачена
4. Назва дисципліни	Legal Start: Від першої консультації до цифрового офісу юриста
5. Тип дисципліни	вибіркова
6. Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна	другий
7. Ступінь вищої освіти, що здобувається	магістр
8. Загальний обсяг вивчення дисципліни:	3/ 90
9. Форма семестрового контролю	екзамен
10. Місце дисципліни в логічній схемі:	
1) попередні дисципліни	—
2) супутні дисципліни	Юридичний супровід економічної діяльності; Юридична іноземна мова;
3) наступні дисципліни	Практика цивільного судочинства; Застосування Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод Етичні стандарти правничої діяльності;
4) дисципліна пов'язана з такими вибірковими дисциплінами	Право інтелектуальної власності; Техніка переговорів та комунікація; Захист прав в мережі Інтернет в Україні та Європейському Союзі;
11. Мова вивчення дисципліни	— українська

2. Програмні компетентності і заплановані результати навчання

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни	Загальні компетентності ЗК-1 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; ЗК-3 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; ЗК-4 Здатність до адаптації та дії в новій ситуації; ЗК-6 Здатність генерувати нові ідеї (креативність); ЗК-7 Здатність приймати обґрунтовані рішення; ЗК-8 Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань). Спеціальні компетентності СК-1 Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності; СК-3 Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні СК-6 Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію СК-7 Здатність застосовувати знання та розуміння основних засад (принципів) та процедур судочинства в Україні СК-10 Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування; СК-11 Здатність критично оцінювати ефективність представництва і захисту прав, свобод та інтересів клієнтів; СК-12 Здатність розвивати та утверджувати етичні стандарти правничої діяльності, стандарти професійної незалежності та відповідальності правника.
Програмні результати навчання	РН 1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання; РН 2. Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами; РН-3 Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження; РН-6 Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи; РН-7 Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання ; РН-8 Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності РН-9 Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг ; РН-13 Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів РН-14 Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях

	правозастосування РН-17 Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності.
--	--

3. Програма навчальної дисципліни

Лекція 1. Архітектура юридичної професії в цифрову епоху

Місія та ціннісні орієнтири молодого юриста в сучасному цифровому суспільстві. Перехід від концепції «юриста-процесуаліста» (орієнтованого виключно на судовий конфлікт та змагання позицій) до «юриста – архітектора рішень». Пріоритет людиноцентричності та превентивного права – недопущення конфлікту або його врегулювання на ранніх стадіях. Трансформація моделі компетенцій.

Правовий статус молодого юриста, професії, доступні на старті кар'єри: юрисконсульт, помічник адвоката/нотаріуса, фахівець із комерційних переговорів, медіатор, арбітр, корпоративний юрист. Законодавчі обмеження.

Стажування та перша юридична практика: спільне та відмінності. Права, обов'язки та межі відповідальності молодого спеціаліста.

Дилема старту молодого юриста: самозайнятість чи робота по найму.

Побудова особистого бренду юристом. Визначення ніші та цільової аудиторії. Самопрезентація юриста в інтернет середовищі Правила ведення професійних сторінок у соціальних мережах. Контент-стратегія: баланс експертного контенту та особистісного бренду. Особливості екологічної комунікації з підписниками та потенційними клієнтами

Особиста айдентика: Реєстрація логотипу, ТМ.

Честь, гідність та ділова репутація юриста. Інструменти та правові механізми захисту від дифамації.

*

Лекція 2. Цифрова присутність

Професійна етика юриста в мережі інтернет: де закінчується публічність і починається конфіденційність. Межі свободи вираження поглядів. Дотримання правил адвокатської етики (або корпоративних стандартів) під час ведення особистих блогів. Співвідношення між особистою думкою («пост на власній сторінці») та статусом

представника правничої професії. Ризики «випадкового розголошення» адвокатської таємниці або конфіденційної інформації клієнта.

Цифровий контент, вибір формату та захист авторських прав на цифровий контент. Момент виникнення авторського права на цифровий твір (статтю, пост, відео) згідно із Законом України «Про авторське право і суміжні права». Способи фіксації авторства в інтернеті. Механізми боротьби з плагіатом та «крадіжкою» постів з сайтів та соцмереж.

Стратегія управління репутацією у мережі Інтернет. Алгоритм дій у разі атаки ботів («чорний піар») або появи несправедливих негативних відгуків від опонентів у справах. Екологічна комунікація під час конфлікту в коментарях: як відповідати на конструктивну критику, деструктивний хейт та відвертий тролінг. Створення «кредиту довіри» через публікацію відгуків реальних клієнтів, верифікацію профілів у професійних спільнотах та участь у рейтингах.

Лекція 3. Перша зустріч: психологія комунікації та управління очікуваннями

Організація простору для онлайн-комунікації: цифрові інструменти для відеозв'язку. Налаштування безпеки та конфіденційності кімнати зустрічей (паролі, кімнати очікування) як прояв турботи про клієнта та дотримання адвокатської таємниці.

Кінесика та проксеміка при онлайн-комунікації юриста з клієнтом. Специфіка сприйняття жестів у «квадраті екрана», «золота середина» розташування юриста в кадрі. Зоровий контакт у цифрову епоху.

Мистецтво «першого інтерв'ю»: як структурувати запит клієнта. Побудова довіри за допомогою активного слухання та встановлення рапорту. Робота з нереалістичними очікуваннями.

Протоколи професійного листування з клієнтами в месенджерах та через E-mail.

Legal Design у консультуванні: створення зрозумілих «дорожніх карт» для клієнта (пояснення складних юридичних конструкцій простими словами (plain language), зрозумілими людині без юридичної освіти, створення для клієнта покрокового графіку кроків, подій).

Лекція 4 Витрати та ціноутворення

Визначення та прогнозування витрат юриста по кейсу клієнта. Види витрат.

Моделі ціноутворення в цифрову епоху. Традиційна погодинна оплата. Фіксована ціна. Абонентська плата. Гонорар успіху. Ціннісне ціноутворення. Гібридні моделі.

Методологія калькуляції витрат на ведення конкретного кейсу. Врахування коефіцієнта складності справи, терміновості та можливих супутніх ризиків.

Керування фінансовими очікуваннями клієнта: чітке розмежування гонорару юриста та обов'язкових супутніх витрат. Розробка детального кошторису витрат.

Правове оформлення гонорару через договір про надання правничої (юридичної) допомоги, через авансові платежі, через акти наданих послуг.

Вплив технологій на витрати. зниження собівартості через автоматизацію рутини (наприклад, скорочення часу на підготовку типових документів завдяки конструкторам угод та ШІ). Використання технологій як спосіб збереження фінансового, часового та психологічного ресурсу юриста й клієнта.

Лекція 5. Доказування та робота з інформацією в епоху DIGITAL

Робота з цифровою інформацією. Відмінності між традиційними (паперовими) носіями та електронними даними.

Основи роботи з інформаційно-пошуковими системами. Техніки роботи з базами законодавства (історія змін, пов'язані документи тощо).

Основи роботи з відкритими даними (реєстрами). Алгоритми пошуку судових рішень за подібними фактами, правових позицій Верховного Суду, практики ЄСПЛ, прогнозування ймовірності винесення рішення суддею на основі аналізу його попередньої практики. Використання агрегаторів відкритих даних для перевірки контрагентів, виявлення прихованих зв'язків між компаніями, оцінки токсичності та фінансових ризиків перед укладенням угод чи вступом у медіацію.

Правовий статус електронних доказів. Методологія цифрової фіксації. Верифікація (перевірка автентичності).

Процесуальний порядок подання електронних доказів (оригінали vs копії) відповідно до чинного процесуального законодавства України. Особливості направлення електронних доказів іншим учасникам справи через підсистему «Електронний суд».

Лекція 6. Створення цифрового контенту

Візуалізація в діяльності юриста, як інструмент переконання клієнта, суду чи опонентів у переговорах. Практичні інструменти візуалізації: таблиці та матриці, інфографіка та хронологічні шкали, презентації, відеоконтент: Створення коротких експертних роз'яснень для клієнтів або відеоінструкцій щодо укладення договорів.

Створення, редагування та форматування текстових документів. Перехід від хаотичного оформлення до єдиних корпоративних та галузевих стандартів. Спільна віддалена робота: налаштування прав доступу (перегляд, коментування, редагування), фіксація версійності документів та архівація історій редагування для уникнення втрати даних під час узгодження угод.

Електронна ідентифікація. Відмінності між УЕП (удосконаленим) та КЕП (кваліфікованим) електронним підписом. Принципи використання електронного підпису. Перевірка дійсності підпису, цілісності документа та повноважень підписувача під час досудового врегулювання спорів.

Ресурси для Legal Design: NotebookLM, Canva, Miro, Figma, Notion, Gemini, тощо для проектування людиноцентричних юридичних продуктів.

Лекція 7. Цифровий офіс та автоматизація юридичних процесів

Автоматизація підготовки типових документів. Перехід від копіювання старих файлів до динамічних шаблонів. Використання LegalTech-інструментів.

Розробка та використання професійних чек-листів для стандартизації роботи юриста: для первинного інтерв'ю з клієнтом; для перевірки контрагента перед угодою; чек-лист готовності до судового засідання чи медіаційної сесії тощо.

CRM-системи для юристів: переваги та недоліки запровадження. Вибір та налаштування CRM-системи. Ключові модулі системи: картка клієнта та картка справи, тайм-трекінг, інтеграція з реєстрами (в першу чергу ЄДРСР).

Кібербезпека юриста: захист паролів, конфіденційних файлів та хмарних сховищ. Налаштування захищеного корпоративного середовища (Google Workspace, Microsoft 365). Правила шифрування папок із конфіденційними файлами клієнтів. Ризики використання публічних хмар для зберігання юридичних доказів.

Лекція 8. ШІ в юридичній практиці

Основні сфери застосування ШІ для юристів: первинний аналіз та швидка вижимка суті з багатотомних судових справ чи довгих протоколів засідань; генерація перших чернеток юридичних документів (позовних заяв, претензій, відповідей на запити); генерація альтернатив (думок, правових позицій тощо); юридичний маркетинг: написання постів для блогу, адаптація складних юридичних новин під мову соцмереж за допомогою ШІ; аудит документів.

Використання систем ШІ для автоматичного скринінгу великих масивів регуляторних актів, виявлення корупційних, санкційних чи екологічних ризиків.

Пошук та опрацювання судової практики за допомогою ШІ.

Проблема ШІ-скрейпінгу та захисту авторського контенту від навчання нейромереж.

Феномен «галюцинацій» ШІ. Ризики та етичні виклики.

4. Структура вивчення навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин											
		Денна форма навчання						Заочна форма навчання					
		Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
			Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС		Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС
1.	Архітектура юридичної професії в цифрову епоху	10	2	2			6	10	1				9
2.	Цифрова присутність	10	2	2			6	10	1				9
3	Перша зустріч: психологія комунікації та управління очікуваннями	12	2	2			8	12	1	1			10
4	Витрати та ціноутворення	12	2	2			8	12	1	1			10
5	Доказування та робота з інформацією в епоху DIGITAL	12	2	2			8	12	1	1			10
6	Створення цифрового контенту	10	2	2			6	10	1	1			8
7	Цифровий офіс та автоматизація юридичних процесів	14	4	4			10	14	2	1			11
8	ШІ в юридичній практиці	10	2	2			6	10	2	1			7
	Всього годин	90	18	18	-	-	54	90	10	6	-	-	74

4.2. Аудиторні заняття

4.2.1. Аудиторні заняття (лекції, семінарські (практичні) заняття) проводяться згідно з темами та обсягом годин, передбачених тематичним планом.

4.2.2. Плани лекцій з передбачених тематичним планом тем визначаються в силабусі навчальної дисципліни.

4.2.3. Плани семінарських (практичних) занять з передбачених тематичним планом тем, засоби поточного контролю знань визначаються в силабусі навчальної дисципліни та/або навчально-методичному посібнику.

4.3. Самостійна робота здобувачів

4.3.1. Самостійна робота здобувачів денної та заочної форми здобуття освіти включає завдання до кожної теми та індивідуальні завдання.

4.3.2. Завдання для самостійної роботи студентів та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в силабусі навчальної дисципліни.

4.3.3. Виконання індивідуальних завдань всіма студентами не є обов'язковим і може здійснюватися окремими студентами з власної ініціативи або за пропозицією викладача.

5. Методи навчання та контролю

Під час лекційних занять застосовуються:

- 1) традиційний усний виклад змісту теми в аудиторії або в режимі онлайн-конференції;
- 2) навчальний контент (конспекти лекцій);
- 3) презентація.
- 4) e-learning

На семінарських та практичних заняттях застосовуються:

- 1) виконання Вебквестів
- 2) вирішення ситуаційних завдань (в т.ч. цифрових кейсів)
- 3) Інтерактивні вправи/робочі аркуші
- 4) усне обговорення дискусійних та проблемних питань;
- 5) аналіз індивідуальних завдань та результатів позааудиторного навчання;

Поточний контроль знань здобувачів з навчальної дисципліни проводиться у формах:

- 1) перевірка результатів виконання вебквестів,
- 2) Перевірка правильності вирішення ситуаційних завдань, цифрових кейсів;
- 3) Оцінка якості оприлюднення результатів індивідуальної самостійної та/або позааудиторної роботи;

4) усне або письмове (у тому числі тестове) бліц-опитування здобувачів щодо засвоєння матеріалу попередньої лекції;

5) усне або письмове (у тому числі тестове) опитування на семінарських заняттях;

6) оцінка якості участі у симуляціях.

При оцінюванні поточної успішності застосовуються різні **методи**:

1) стандартні методи оцінювання: усне та/або, письмове опитування/перевірка, графічна, практична (кейсова), тестова перевірка.

2) нестандартні методи оцінювання: «відстрочена оцінка», «кредит довіри», само- та взаємо- оцінювання, система накопичення балів тощо.

3) комбіновані методи

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі усного заліку

Оцінювання семестрового контролю здійснюється за правилами визначеними в п. 4.5. Положення про організацію освітнього процесу Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова <https://lnk.ua/mOiz1AJTD>.

Структура білету включає одне ситуаційне завдання.

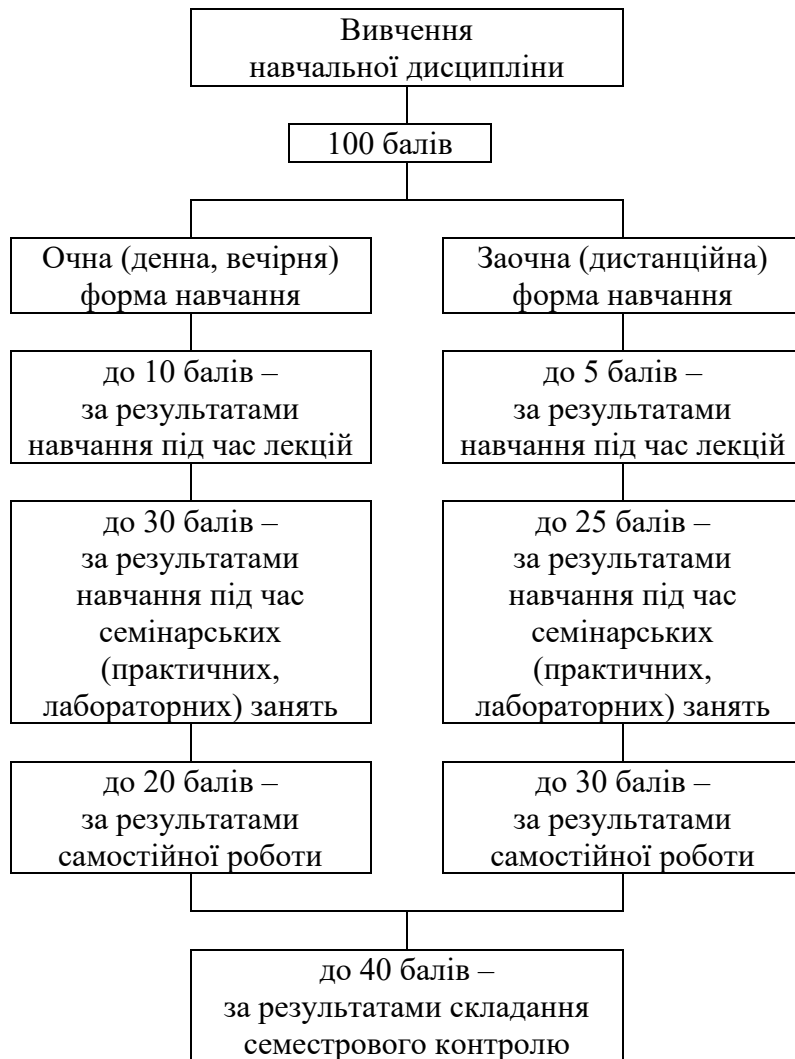
Приклад залікового білету

Випускник магістратури планує розпочати приватну юридичну практику. Він створив сторінку в Instagram, де для залучення аудиторії опублікував детальний розбір реального судового кейсу свого колишнього роботодавця компанії, де він стажувався), вказавши назву компанії та імена сторін. Окрім цього, він скопіював логотип відомого американської юридичної фірми, трохи змінив колір і розробив на його основі власну візитку. Завдання для студента.

Оцініть дії молодого юриста з точки зору професійної етики, захисту конфіденційності та інтелектуальної власності. Запропонуйте правовий алгоритм дій для реєстрації власної айдентики (ТМ) та виправлення репутаційних помилок у соцмережах.

6. Схема нарахування балів

6.1. Нарахування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

6.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій, семінарських занять, самостійної роботи студентів визначаються в силабусі навчальної дисципліни.

7. Рекомендовані джерела

7.1. Нормативно-правові акти та правозастосовча практика

1. Конституція України від 28 червня 1996 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>.
2. Європейська Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод (04.11.1950 р.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
3. Загальна декларація прав людини, проголошена Організацією Об'єднаних Націй (10.12.1948 р.) URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text
4. The EU Artificial Intelligence Act (EU AI Act). URL: <https://artificialintelligenceact.eu/>
5. GDPR — Регламент Європейського Парламенту і Ради (ЄС) 2016/679 про захист фізичних осіб у зв'язку з опрацюванням персональних даних і про вільний рух таких даних, та про скасування Директиви 95/46/ЄС (Загальний регламент про захист даних) від 27 квітня 2016 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_008-16#Text
6. Кодекс законів про працю України від 17.12.1971 № 322-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>
Сімейний кодекс України від 10.01.2002 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text>
7. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
8. Цивільний процесуальний кодекс від 18.03.2004 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>
9. Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.1991 № 1798-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text>
10. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>
11. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5.07.2012 р. № 5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>.
12. Про адміністративну процедуру: Закон України від 17.02.2022 № 2073-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text>
13. Про безоплатну правничу допомогу: Закон України від 02.06.2011 № 3460-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17#Text>
14. Про електронні документи та електронний документообіг. Закон України від 22.05.2003 № 851-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text>
15. Про захист персональних даних: Закон України від 01.06.2010 № 2297-VI <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>
16. Про інформацію: Закон України від 02.10.92 № 2657-XII <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>
17. Про міжнародний комерційний арбітраж: Закон України від 24.02.1994 № 4002-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4002-12#Text>
18. Про міжнародні договори України: Закон України від 29.06.2004 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15#Text>
19. Про науково-технічну інформацію: Закон України : прийнятий Верховною Радою України 25.06.93 № 3322-XII зі змін. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3322-12>
20. Про нотаріат: Закон України від 02.09.1993 № 3425-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3425-12#Text>
21. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг: Закон України від 15.12.1993 № 3689-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3689-12>
22. Про рекламу: Закон України Закон від 03.07.1996 № 270/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/270/96-%D0%B2%D1%80#Text>
23. Про соціальні послуги: Закон України від 17 січня 2019 року № 2671-VIII . URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>

24. Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю: Закон України від 21.06.2001 № 2558-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2558-14#Text>
25. Про судовий збір: Закон України: Закон України від 08.07.2011 № 3674-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3674-17#Text>
26. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>.
27. Про третейські суди: Закон України від 11.05.2004 № 170-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4002-12#Text>
28. Про схвалення рекомендацій щодо викладення інформації суб'єктами владних повноважень у форматах, що забезпечують доступність її сприйняття : Розпорядження Кабінету міністрів України від 17.11. 2023. № 1046 р. Верховна Рада України. офіційний сайт. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1046-2023-%D1%80#Text>
29. Про внесення змін до деяких постанов Кабінету міністрів України щодо функціонування офіційних веб-сайтів органів виконавчої влади : Постанова Кабінету міністрів України від 12.06.2019. № 493. Верховна Рада України. офіційний сайт. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/493-2019-%D0%BF#Text>
30. Відшкодування витрат на професійну правничу допомогу (огляд актуальної судової практики Верховного Суду) України. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/PREZ_Guleykov_13_10_2021_1.pdf
31. Про затвердження Положення про використання ШІ в діяльності Апарату ВС: Наказ Керівника Апарату ВС від 08.12.2025 № 117 URL: https://court.gov.ua/storage/portal/supreme/rizne/Polozhennya_SHI.pdf
32. Берназюк Я. ШІ в національному судочинстві: еволюція правових позицій. URL: https://court.gov.ua/storage/portal/supreme/prezent2026/175_AI_in_National_Judicial_Proceedings_Evolution_Legal_Positions_bernaziuk.pdf
33. CASE OF KRUGLOV AND OTHERS v. RUSSIA (Applications nos. 11264/04 and 15 others – see appended list) <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22%3A%22001-200719%22%7D>

7.2. Літературні джерела

34. Allbon, E. (2024). Legal Design: New Opportunities for the Legal Information Sector?. Legal Information Management, 24 (1), pp. 21-31. URL: <https://openaccess.city.ac.uk/id/eprint/33214/1/LIM%20article%20for%20CRO.pdf>
35. Bad Language: The Use and Abuse of Official Language ; First Report of Session 2009–10 . House of Commons Public Administration Select Committee. (19.11.2009). URL: <https://publications.parliament.uk/pa/cm200910/cmselect/cmpubadm/17/17.pdf>
36. Carlquist J. Everyone has the right to understand their rights. Umeå universitet. 2023-10-10. URL: https://www.umu.se/en/news/everyone-has-the-right-to-understand-their-rights_11840796/
37. Love, Bruce. (2019) Can contracts use pictures instead of words? Financial Times, Oct. 23. URL: <https://www.ft.com/content/032ddcb0-e6b1-11e9-b8e0-026e07cbe5b4?syn-25a6b1a6=1>
38. Munir Shamsa (2025) Future-Proofing the Legal Mind: What Tomorrow's Lawyers by Richard Susskind Demands of Students Today. URL: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=5985614
39. Susskind, R. (2025). Tomorrow's Lawyers: An Introduction to Your Future (3rd Edition). Oxford University Press URL: <https://academic.oup.com/oxford-law-pro/book/60058>
40. 10 шаблонів холодних емейлів, які завжди конвертують. URL: <https://snov.io/blog/ua/10-failproof-cold-email-formulas-ua/>
41. «Зрозуміла мова» / «plain language» у забезпеченні комунікативного зв'язку влада – громадськість на окупованих та звільнених територіях <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2016-12/language-35506.pdf>

42. 8 найкращих CRM для юридичних фірм у 2026 році: функції, ціни та як вибрати. <https://integrow.com/blog/crm-for-law-firms/>
43. Азарова А. О., Юрчук Н. П., Муращенко О. Г. Інформаційні системи і технології. Частина 1 : електронний навчальний посібник. Вінниця : ВНТУ, 2024. 152 с. <https://ir.lib.vntu.edu.ua/handle/123456789/43976>
44. Александер М., Куслейка Р. Excel 2019. Библия користувача: видавнича група «Діалектика-Вільямс». 2019. 1136 с.
45. Афанасьєва М. В. Правова аргументація та юридичне письмо : навч.-метод. посіб. для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня Одеса: Національний університет «Одеська юридична академія», 2022. 50 с. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/95a71618-f3e4-4c45-9236-8a7c8cf87013/content>
46. Афанасьєва М. В. Проста мова юридичних документів як вимога верховенства права: міжнародний та національний досвід/ Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція. 2024. № 70. С. 4-8. URL:<https://vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc70/3.pdf>
47. Балтовський О. А., Форос Г. В., Пядишев В. Г., Калугін В. Ю., Моргунова Т. І., Сіфоров О. І. Інформаційні та комунікаційні технології : навчальний посібник. Одеса : ОДУВС, 2024. 156 с. https://dspace.oduvs.edu.ua/items/2f0e5ecb-c4f1-4cb3-95ff-48a4c7d115b6?utm_source=chatgpt.com
48. Баранов О. Штучний інтелект і система права: монографія Київ; Одеса : Фенікс, 2025. 296 с. URL: https://ippi.org.ua/sites/default/files/shtuchniix__x__intelekt__x__sistema_prava_monografiya-2_1.pdf
49. Баранов, О. А. Брижко В.М. Захист персональних даних в сфері Інтернет речей. Інформація і право. 2026. № 2 (177). С. URL:<https://il.ippi.org.ua/article/view/272899>
50. Берназюк І.М. Рамкова конвенція ради європи про штучний інтелект у контексті захисту прав людини: виклики та значення для України. Науковий вісник Ужгородського Національного Університету, 2026. Серія ПРАВО. Випуск 93: частина 3. С. 18-30. URL: <https://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/354445>
51. Бойко Д. Штучний інтелект і трансформація ринку праці: тенденції та виклики. URL: <https://dc.org.ua/news/shtuchnyy-intelekt-i-transformaciya-rynku-praci-tendenciyi-ta-vyklyky> .
52. Бочуляк Н.І. Адвокати та соціальні мережі: етико-професійні аспекти кореляції. Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія юридична. Вип. 23. 2019. С. 80–91
53. Васильченко Максим. AI та кібербезпека: нові виклики для світу. URL: <https://goit.global/ua/articles/ai-ta-kiberbezpeka-novi-vyklyky-dlia-svitu/>
54. Григоренко Ю. Ваш бренд вже існує. Питання — хто його контролює. <https://www.hsa.org.ua/blog/vas-brend-vze-isnuje-pitannia-xto-iogo-kontroliuje>
55. Гоулман Деніел Емоційний інтелект, пер. з англ. С. Л. Гумецької. Х.: Віват, 2018. 512 с.
56. Зоря І. С., Марущак А. В. Застосування штучного інтелекту для виявлення та реагування на кіберзагрози. URL: <https://ir.lib.vntu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/42057/20610.pdf>
57. Кучаковська Г. А. Інформаційно-комунікаційні технології в аналітичній діяльності : навчальний посібник (практикум). Київ : Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, 2026. https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/56673?utm_source=chatgpt.com
58. Кухарська Н. О., Смирнова Н. В. Стратегія ділових переговорів : навчальний посібник. Одеса : ДУІТЗ, 2024. 260 с.
59. Матвєєва Ю. І. Право на просту зрозумілу мову – важлива вимога принципу правової визначеності. URL:<http://catalog.liha-pres.eu/index.php/liha-pres/catalog/download/262/7745/17516-1?inline=1>
60. Мовчан М. Чим юридичний маркетинг відрізняється від маркетингу інших професій: етика, правила, межі. URL: <https://yur-gazeta.com/dumka-eksperta/chim-yuridichniy->

marketing-vidriznyaetsya-vid-marketingu-inshih-profesiy-etika-pravila-mezhi.html

61. Облетов А. Кібербезпека в роботі адвоката: поради щодо захисту. URL: <https://www.hsa.org.ua/blog/kiberbezpeka-v-roboti-advokata-poradi-shhodo-zaxistu>
62. Особистий бренд юриста та адвоката — як сформувати довіру та збільшити вартість послуг. <https://welovebrands.com.ua/ua/blogs/osobystyj-brend-yurysta/>
63. Поради з відповідального використання штучного інтелекту публічними службовцями. URL: https://rada.info/upload/users_files/04401018/654642c56e57b3c64af319e210aed262.pdf
64. Севост'янов П. О., Клімушев В. В., Клімушева Г. С. Ефективність та виклики цифрового психологічного консультування: аналіз переваг та проблем. Наукові інновації та передові технології. 2024. № 5(33). С. 1439-1451 DOI: 10.52058/2786-5274-2024-5(33)-1439-1451; <https://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/article/view/11405/11464>
65. Скочко М., Салата Н. Цифрове забезпечення соціально-психологічної допомоги вразливим категоріям населення. Social Work and Education. 2022. Т. 9, No 4. С. 478–486. URL: <https://doi.org/10.25128/2520-6230.22.4.3>
66. Створюємо презентації. Power Point / Упорядник І. В. Скляр К.: Редакції загально-педагогічних газет, 2005. 112 с.
67. Стоун Дуглас, Петтон Брюс, Гін Шейла Складні розмови: як обговорювати те, що хвилює найбільше; пер. з англ. О. Ліпської. Х.: Віват, 2019. 272с.
68. Урденко О. Цифрова безпека адвоката: як захистити свої пристрої <https://yur-gazeta.com/dumka-eksperta/cifrova-bezpeka-advokata-yak-zahistiti-svoyi-pristroyi.html>
69. Чеботовський Е. В. Статистичні методи на основі Microsoft Excel 2016 : навч. посіб. К. : Знання. 2018. 407 с.
70. Шестакевич Ю. Адвокатська кар'єра: вибір між грошима, місією та репутацією. <https://yur-gazeta.com/dumka-eksperta/advokatska-karera-vibir-mizh-groshima-misieyu-ta-reputacieyu.html>
71. Шимкович В Штучний інтелект не захистить, якщо не використовувати інтелект природний»: як розвиток ШІ впливає на кібербезпеку. URL: <https://robotdreams.cc/uk/blog/352-shtuchniy-intelekt-ne-zahistit-yakshcho-ne-vikoristovuvati-intelekt-prirodniy-yak-rozvitok-shi-vplivaye-na-kiberbezpeku>
72. Що таке юридична CRM та як вона працює? URL: <https://www.casestatus.com/blog/what-is-legal-crm>
73. Юридичний маркетинг 2026: чому експертність юриста більше не працює без системного просування. <https://uba.ua/ukr/news/juridichnijj-marketing-2026>
74. Що таке відповідальний ШІ? URL: <https://www.sap.com/ukraine/resources/what-is-responsible-ai>

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

8.1. Цифрові джерела

75. CRM для юристів і адвокатів. URL: <https://promo.dilegal.ua/crm-dlya-yurystiv.html>
76. Кар'єрний старт для майбутніх юристів. URL: https://ucca.net.ua/student_competition/#program-about
77. Навчання Excel Office com Microsoft Internet Explorer. URL: office.microsoft.com/.../excel.../CH010224831.aspx
78. Онлайн-енциклопедія українського legal tech. URL: <https://legaltech.org.ua/>
79. Побудова особистого бренду молодим адвокатом в соціальних мережах: панельна дискусія НААУ. <https://www.youtube.com/watch?v=-q6-zAfBtyY>
80. Посібники з покращення вашого веб-сайту юридичної допомоги (англ.)/ Legal Help Online Dashboard URL: <https://legalthelpdashboard.org/>

81. Розвиток особистого бренду юриста: вебінар. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=7R0wSSTrY8o>
82. Стили поведінки в конфліктах: відео-лекція. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=xXKygdIou48>
83. Травма-інформований підхід в медіації: вебінар МТЦ «Школа медіації». URL: https://www.youtube.com/watch?v=_clCLOj7YRE
84. Google. (2026). Gemini (Advanced version) [Large language model]. URL: <https://gemini.google.com/>
85. NotebookLM – інструмент для досліджень і обговорення ідей на основі ШІ URL: <https://notebooklm.google/>

8.2 Веб-сайти, платформи

86. <https://sev.nipo.gov.ua/Home/About> – Система електронної взаємодії УКРНОІВІ призначена для автоматизації всього комплексу робіт із електронними документами при здійсненні процедур набуття й підтримання чинності прав інтелектуальної власності.
87. <https://legaltechevents.com/> – Legal Tech Events джерело інформації про юридичні та юридично-технічні конференції, саміти та події по всьому світу.
88. <https://plainlanguage.com/> – Plain Language Association International.
89. <https://www.legaltechdesign.com/> – Лабораторія юридичного дизайну Стенфорде/Legal Design Lab
90. <https://www.youtube.com/@lawyersdesignschool> – Lawyers Design School <https://law.stanford.edu/legal-design-lab/>
91. <https://www.nulawlab.org/mission-history> – NuLawLab interdisciplinary innovation laboratory at Northeastern University School of Law
92. <https://www.mediation-help.com> – це платформа, яка допомагає знайти медіатора та інших фахівців для вирішення конфліктів
93. <https://icac.org.ua/en/> – Міжнародний комерційний арбітражний суд при Торгово-промисловій палаті України (МКАС)
94. <https://ombudsman.gov.ua/> – Уповноважений Верховної Ради України з прав людини
95. <https://nmcs.gov.ua/> – Національна служба посередництва і примирення
96. <https://www.rada.gov.ua> – Офіційний сайт Верховної Ради України.
97. <https://legalaid.gov.ua/> – платформа Безоплатної правничої допомоги
98. <https://www.court.gov.ua> – Веб-портал «Судова влада України».
99. <https://reyestr.court.gov.ua/> – Єдиний державний реєстр судових рішень
100. <https://www.supreme.court.gov.ua> – Офіційний сайт Верховного Суду.